Tekst 2

Regel 4 **proprio illo verbo**

1p **13** Citeer uit het voorafgaande (vanaf regel 1 **Epistulas**) het Latijnse woord waarnaar Seneca verwijst met **proprio illo verbo**.

Regel 4-5 **si** t/m **dicimus**

Uit dit tekstgedeelte kan de volgende conclusie getrokken worden:

> Zoals Romeinen in Seneca's tijd alle verkiezingskandidaten 'goede mannen' noemden, zo noemden zij al hun ... in het algemene spraakgebruik ... .

In deze conclusie zijn twee plaatsen opengelaten, beide aangegeven met een drietal puntjes.

1p **14** Noteer in de juiste volgorde twee Nederlandse woorden die op de plaats van de puntjes ingevuld moeten worden om de conclusie volledig te maken.

Regel 11 **praecepta Theophrasti**

1p **15** Noteer in eigen woorden de inhoud van **praecepta Theophrasti**. Baseer je antwoord op het tekstgedeelte **Isti** t/m **iudicaverunt** (regel 10-12).

Regel 13 **Cum** t/m **admitte**

In dit tekstgedeelte gebruikt Seneca een hyperbaton.

1p **16** Verdedig de stelling dat het hyperbaton de inhoud illustreert van het tekstelement waarin het gebruikt is.

Regel 16 **quaedam quae consuetudo fecit arcana**

1p **17** Noteer een zelfbedacht hedendaags voorbeeld van wat Seneca bedoelt met **quaedam quae consuetudo fecit arcana**.

Regel 21 **in quaslibet aures**

1p **18** Citeer uit het tekstgedeelte **Quidam quae** t/m **secretum** (regel 20-23) het Latijnse woord dat inhoudelijk vergelijkbaar is met **in quaslibet aures**.

Regel 24 **Neutrum faciendum est**

2p **19** Noteer in eigen woorden welke twee manieren van gedrag Seneca bedoelt. Baseer je antwoord op het voorafgaande (vanaf regel 20 **Quidam quae**).

Regel 27-29 **Nam** t/m **languor**

In dit tekstgedeelte worden twee soorten aanbevelenswaardig gedrag benoemd, elk met één Latijns woord.

2p **20** Citeer deze twee Latijnse woorden.

Regel 32-33 **Cum** t/m **noctem**

1p **21** Leg uit dat dit tekstgedeelte goed aansluit bij het gedachtegoed van de Stoa. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 30 woorden.

Tekst 2 kan ingedeeld worden in vier delen met de volgende kopjes:
- Deel 1: Je moet een vriend vertrouwen.
- Deel 2: Denk na voordat je vriendschap sluit met iemand.
- Deel 3: Voor een vriend moet je geen geheimen hebben.
- Deel 4: Houd in alles het juiste evenwicht.

1p **22** Noteer het nummer van de regel waarin deel 2 begint.

1p **23** Noteer het nummer van de regel waarin deel 3 begint.

Tekst 3

Regel 2 **illa**

1p **24** Citeer uit het voorafgaande (vanaf regel 1 **Itaque**) het Latijnse woord waarnaar verwezen wordt met **illa** (regel 2).

1p **25** Citeer uit het vervolg (t/m regel 5 **bibit**) het Latijnse tekstelement waarmee hetzelfde bedoeld wordt als met **illa** (regel 2).

Regel 4-7 **Malitia** t/m **est**

In dit tekstgedeelte wordt geschreven over een letterlijk vergif en een niet-letterlijk vergif. Volgens Seneca is er een groot verschil tussen deze twee soorten vergif.

1p **26** Noteer in eigen woorden dit verschil. Ga in je antwoord in op beide soorten vergif.

Regel 9 **beneficia**

1p **27** Citeer uit het voorafgaande (vanaf regel 7 **Torquet**) het Latijnse tekstelement waarmee hetzelfde wordt bedoeld als met **beneficia**.

Regel 9-11 **At** t/m **delectat**

1p **28** Noteer de naam van een stilistisch middel dat Seneca hier creëert door het gebruik van het woord **sapientia** (regel 10).

Let op: de laatste vragen en opdracht van dit examen staan op de volgende pagina.